

रोही (निलगाय) व माकड /वानर
वन्यप्राण्यांचे हल्ल्यामुळे मनुष्य मृत /
अपंग / गंभीर जखमी / किरकोळ जखमी
झाल्यास अर्थसहाय्य देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक. डब्ल्यूएलपी-०६१९/प्र.क्र.१८२/फ-१,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक. १२/०२/२०२०.

- पहा :-**
- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी-१०.०८/प्रक्र. २७०/फ-१,
दिनांक ०२/०७/२०१०
 - २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी-२०१२/प्रक्र. ३३७/फ-१,
दिनांक ३०/०३/२०१३
 - ३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी-२०१२/प्रक्र. ३३७/फ-१,
दिनांक २९/०५/२०१३
 - ४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी-०४१३/प्रक्र. १२३/फ-१,
दिनांक २५/११/२०१३
 - ५) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी-२०१२/प्रक्र. ३३७/फ-१,
दिनांक १६/०१/२०१५.
 - ६) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी-०७१८/प्रक्र. २६७/फ-१,
दिनांक ११/०७/२०१८.
 - ७) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी-०७१८/प्रक्र. २६७/फ-१,
दिनांक २८/११/२०१८.
 - ८) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी-०७१८/प्रक्र. २६७/फ-१,
दिनांक २६/०८/२०१९.

प्रस्तावना :-

वाघ, बिबट्या, अस्वल, गवा (बायसन), रानडुक्कर, लांडगा, तरस, कोल्हा, मगर, हत्ती व रानकुत्रे (ढोल) यांच्या हल्ल्यामुळे मनुष्य मृत्यू / अपंग / जखमी झाल्यास अर्थसहाय्य देण्याची तरतुद सद्या प्रचलित शासन निर्णयात आहे. परंतु या वन्यप्राण्यांव्यतिरिक्त रोही (निलगाय) व वानर/माकड वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यात मनुष्य मृत्यू / अपंग / जखमी झाल्यास अर्थसहाय्य देण्याची तरतुद शासन निर्णयात नाही. तथापि, गेल्या काही वर्षांपासून रोही (निलगाय) व माकड/वानर यांच्या हल्ल्यात मनुष्य मृत्यू / अपंग / जखमी झाल्याची घटना घडलेली आहे. परंतु प्रचलित शासन निर्णयात रोही (निलगाय), व माकड/वानर यांचा समावेश नसल्याने त्यांचे हल्ल्यात मनुष्य मृत्यू / अपंग / जखमी झालेल्या व्यक्तींना व त्यांच्या कायदेशीर वारसास अर्थ सहाय्य दिले जात नाही. त्यामुळे बाधीत व्यक्तीच्या/वारसाच्या मनात असंतोष राहतो. जनतेमध्ये शासन / वन्यजीव / वन विभागासंबंधी नकारात्मक विचार निर्माण होऊ म्हणून तसेच व्यापक व न्यायिक दृष्टीकोण समोर ठेऊन नैसर्गिक व मानव दृष्टीकोणातून रोही (निलगाय) व माकड/वानर या वन्यप्राण्यांचे हल्ल्यामुळे मनुष्य मृत / अपंग / गंभीर जखमी / किरकोळ जखमी झाल्यास अर्थसहाय्य देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

रोही (निलगाय) व माकड / वानर यांच्या हल्ल्यामुळे मनुष्य मृत्यू / अपंग / जखमी झाल्यास शासन निर्णय क्र. डब्ल्यूएलपी-०७१८/प्र.क्र.२६७/फ-१, दिनांक ११ जुलै, २०१८ व शासन निर्णय क्र. डब्ल्यूएलपी-०७१८/प्र.क्र.२६७/फ-१, दिनांक २८ नोव्हेंबर, २०१८ मध्ये निश्चित केलेल्या अर्थसहाय्यानुसार नुकसान भरपाई देण्यात यावी.

२. वन्यप्राणी हल्ल्यामुळे व्यक्ती मृत/ अपंग / जखमी झाल्यास मृत व्यक्तीच्या वारसांना अर्थसहाय्य देण्यासाठी असलेल्या इतर अटी व शर्ती शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.डब्ल्यूएलपी-१०.०८/प्रक्र.२७०/ फ-१, दिनांक ०२/०७/२०१०, शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.डब्ल्यूएलपी-२०१२/ प्रक्र.३३७/ फ-१, दिनांक ३०/०३/२०१३, शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.डब्ल्यूएलपी- २०१२/ प्रक्र.३३७/ फ-१, दिनांक २९/०५/२०१३ प्रमाणे कायम राहिल.

३. उपरोक्त तरतुदी शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांका पासून लागू करण्यात येत आहेत.

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ६७९/व्यय-१०, दिनांक ०६.११.२०१९ ला अनुलक्षून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००२१२१७०५३७०२१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(सुजय दोडल)

सह सचिव (वने)

महसूल व वन विभाग

प्रत माहिती आणि उचित कार्यवाहीसाठी :-

- १) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.मंत्री (वने) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.राज्यमंत्री (वने) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव (कृषि), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) महासंचालक, माहिती व प्रसिध्दी, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

- १०) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- ११) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १२) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वनविकास महामंडळ, नागपूर
- १३) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- १४) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) नागपूर/मुंबई.
- १५) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- १६) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, मेळघाट व्याघ्र प्रकल्प, अमरावती.
- १७) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्राणी संग्रहालय प्राधिकरण, नागपूर.
- १८) मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), सर्व.
- १९) मुख्य वनसंरक्षक व संचालक, संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, बोरीवली
- २०) मुख्य वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, पेंच व बोर व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर
- २१) वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, सहयाद्री व्याघ्र प्रकल्प, कोल्हापूर
- २२) वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, नवेगाव-नागझिरा व्याघ्र प्रकल्प, गोंदिया
- २३) वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्प, चंद्रपूर
- २४) वनसंरक्षक (वन्यजीव), पुणे
- २५) उपवनसंरक्षक (प्रादेशिक) सर्व.
- २६) उपवनसंरक्षक (वन्यजीव) ठाणे.
- २७) विभागीय वन अधिकारी सांगली/उस्मानाबाद/बीड / हिंगोली /चिपळूण.
- २८) महालेखापाल-१/२ (लेखापरीक्षण /लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य , मुंबई / नागपूर.
- २९) वित्त विभाग (व्यय-१० कार्यासन), मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ३०) वन कक्षातील सर्व कार्यासने, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ३१) फ-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२ (निवडनस्ती).
